

L'abella reina dels agents literaris

La de Carmé Balcells i Segalà és la història d'un èxit: el d'una dona nascuda en un petit indret de la Segarra que, amb el temps, esdevingué una de les agents literàries més importants i influents del món.

Text de Xavier Aliaga

“**E**ra intel·ligent, era audaç, era generosa fins a la bogeria, era bona i la seua partença ens deixa a tots els que la vam conèixer i la volguérem un buit que mai ningú podrà omplir”. D'aquesta manera tan sentida s'acomiadava de Carmé Balcells a les pàgines d'*El País* un dels seus representats més il·lustres, el premi Nobel Mario Vargas Llosa. L'agraïment del peruà a la catalana no és ocios: juntament amb altres escriptors sud-americans com Gabriel García Márquez, Carlos Fuentes o Julio Cortázar, Vargas Llosa forma part del selecte grup d'autors que, de la mà de Balcells, provocaren

un autèntic sotrac en la literatura mundial a finals dels anys 60, el *boom* literari llatinoamericà sobre el qual es construí el prestigi de llarga durada i més llarg abast de seua agència, una de les més importants i influents del món.

L'agent literària protectora, gairebé maternal, la “Mamá Grande” de García Márquez, estava obsessionada perquè els escriptors no es preocuparen pels diners ni per qüestions quotidianes i se centraren en la creació. I els defensava aferrissadament: aconseguí posar fi als contractes vitalicis i les cessions de drets universals i il·limitades. Amb raó era temuda pels editors. Paradoxalment, però, presumia de tenir uns coneixements literaris limitats, de ser una lectora “pedestre”. Una impostura: es necessita molt més que una portentosa intel·ligència natural i capacitat de liderat per construir un imperi amb mitja dotzena de premis Nobel i el bo i millor dels escriptors en llengua espanyola: Eduardo Mendoza, Juan Goytisolo, Juan Marsé, Ana María Matute, Camilo José Cela i molts més.

Nascuda a Santa Fe de Segarra, al municipi de les Olugues, el 1930, al si d'una família de modestos propietaris rurals, es va graduar de manera brillant en peritatge mercantil. Exercí de secretària en una empresa tèxtil de Terrassa. Fins que, ben entrada la dècada dels 50, es traslladà a Barcelona i començà a establir contacte amb els ambients literaris. Un cop del destí la féu conèixer un escriptor romanès establert a Madrid, Vintila Horia, que regia també una agència literària. Quan Horia marxà a París, l'any 1960, Carmé Balcells s'instal·la pel seu compte i comença a gestionar drets de traduccions i d'autors espanyols per a Seix Barral. Anys profitosos en què aprèn els secrets del sector de la mà de Joan Petit, el director literari del segell. Al seu cap, amb tot, hi ha ja un projecte de volada, el d'agafar les regnes de les carreres literàries d'autors de qualitat i aconseguir-los les condicions vitals i econòmiques necessàries per a la seua total professionalització. Un ideal visionari.

Dona reservada (solia dir que valia més pels seus silencis que pel que contava) i hiperactiva, ni tan sols el deteriorament físic aturà la seua frenètica activitat. El seu rellotge biològic, tanmateix, acabà aturant-se. Tenia 85 anys. I potser moren amb ella milers de sucosos secrets. ●